Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Regioarrangement GMR
Portefeuillehouder	M.J.A. van den Bos
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-806618

Beslispunten

1. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vast te stellen met inachtneming van de toevoeging van een gebiedsproces voor het middengebied in relatie tot het bouwprogramma van de steden, zoals opgenomen in de antwoordbrief aan de GMR.
2. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te gebruiken als leidraad voor gesprekken met andere overheden (Rijk, regio, provincie en waterschappen) over de grote ruimtelijke opgaven zoals wonen, bereikbaarheid, energie, (circulaire) economie, landbouw en natuur en als inbreng voor het NOVEX ontwikkelperspectief.
3. De uitgangspunten van het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen door te vertalen naar de gebiedsprogramma's waar de gemeenten in de Groene Metropoolregio samen met provincie, waterschappen en andere betrokkenen in deelgebieden aan werken.

Inleiding

Het Rijk maakt eind 2023 afspraken met alle provincies over de ruimtelijke inpassing van de opgaven voor wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur. Provincies doen daarvoor een voorstel. De provincie Gelderland bouwt haar voorstel op vanuit de verschillende regio's via regioarrangementen. Het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft daarvoor, namens en in samenwerking met de achttien gemeenten, provincie en waterschappen, een regioarrangement laten opstellen. In mei jl. is hierover ook een bijeenkomst voor raadsleden georganiseerd.

Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Het regioarrangement Groene Metropoolregio beschrijft de ambitie en de opgave voor de fysieke leefomgeving en geeft aan wat we daarvoor nodig hebben van Rijk en provincie.

Basis voor het regioarrangement is de opgavebeschrijving uit de regionale verstedelijkingsstrategie die u eind 2022 heeft vastgesteld. Om eind 2023 afspraken te kunnen maken met het rijk wordt die opgavebeschrijving dit jaar vertaald in een gebiedsprogramma. Voor Lingewaard en Overbetuwe is dat het gebiedsprogramma Middengebied.

De verstedelijkingsstrategie gaat over wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving. Het regioarrangement is een aanvulling hierop. Die aanvulling betreft

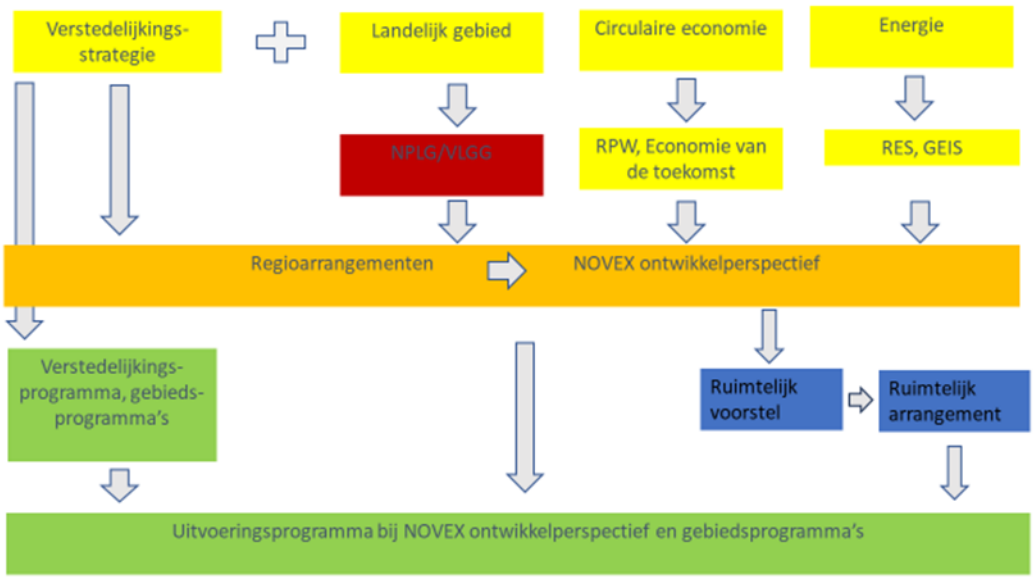
- landelijk gebied
- circulaire economie
- energie-infrastructuur.

De aanvulling nodig omdat deze drie thema's onderdeel zijn van de afspraken die het Rijk wil maken en van het voorstel dat de provincie gaat doen, en onvoldoende in de opgavebeschrijving van de verstedelijkings-strategie waren meegenomen.

Het regioarrangement is een belangrijke tussenstap. Het is input voor het provinciaal voorstel aan het Rijk. Afspraken met het Rijk worden uiteindelijk vastgelegd in het NOVEX ontwikkelperspectief voor de GMR Arnhem Nijmegen en Foodvalley.

Het schema hieronder laat de samenhang zien tussen de verstedelijkingsstrategie, de drie aanvullende thema's in het regioarrangement en de afspraken met het Rijk in het NOVEX ontwikkelperspectief. Het NOVEX ontwikkelperspectief verbindt de regionale opgave met nationale programma's, lees geldstromen die we kunnen gebruiken voor cofinanciering van de opgave.

Afbeelding 1: ruimtelijke trajecten en hun samenhang

Zie bijlage 1 bij dit voorstel voor een uitvoeriger toelichting op bovenstaand schema.

Beoogd effect

Het regioarrangement is beleidsarm en agendeert vooral. Dat geldt ook voor het provinciaal bod van juli jl. aan het Rijk met betrekking tot het landelijk gebied en de problematiek rond stikstof, landbouw en natuur. Het regioarrangement en het provinciaal bod van het VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland) duiden het proces om te komen tot een uitgewerkt gebiedsprogramma met investeringen.

Toch helpt het ons bij wat vaak genoemd wordt de "ruimtelijke puzzel" die gelegd moet worden. Die puzzel is voor onze gemeente in de kern:

- woningen bouwen, en tegelijk de bereikbaarheid waarborgen en een relatief groene en landelijke gemeente en woonomgeving blijven tussen twee steden in;
- bouwen en tegelijk werken aan een meer circulaire economie en het oplossen van netcongestie in de energie-infrastructuur;
- bereikbaarheid waarborgen en groen blijven terwijl niet alleen ons eigen bouwprogramma maar vooral ook het bouwprogramma van de steden extra druk legt op de regionale infrastructuur en onze groene ruimte.

Doordat het regioarrangement ingaat op "wat hebben we nodig" helpt het regioarrangement ons bij het maken van afspraken over een gebiedsprogramma voor het middengebied.

Als voorbeeld: investeringen in een groene leefomgeving

Zwaartepunt voor een provinciaal programma voor het landelijk gebied en afspraken met het Rijk over de groene leefomgeving zit bij onze gemeente niet in "stikstof" of "piekbelasters". Wel in "hoe blijft het landelijk gebied landelijk en wordt het toegankelijker voor recreatie voor huidige en nieuwe inwoners van Lingewaard en de ons omringende gemeenten, en wie betaalt de investeringen die daarvoor nodig zijn".
Het regioarrangement agendeert dit punt onder zowel landelijk gebied als onder wonen – woonomgeving. Voor onze gemeente is die aanvulling waardevol als er afspraken over investeringen in het gebieds-programma voor het middengebied worden gemaakt.

Als voorbeeld: investeringen in bereikbaarheid

Het regioarrangement bevestigt op dit punt wat ook in de verstedelijkingsstrategie staat: extra woningen zijn onbereikbaar zonder extra investeringen in wegen, OV en fietsverbindingen.

Argumenten

1.1 Een gebiedsproces voor het middengebied in relatie tot de bouwprogramma's in de steden is nodig om afspraken te maken over mobiliteit, energie-/warmtetransitie en versterking van groene ruimte.

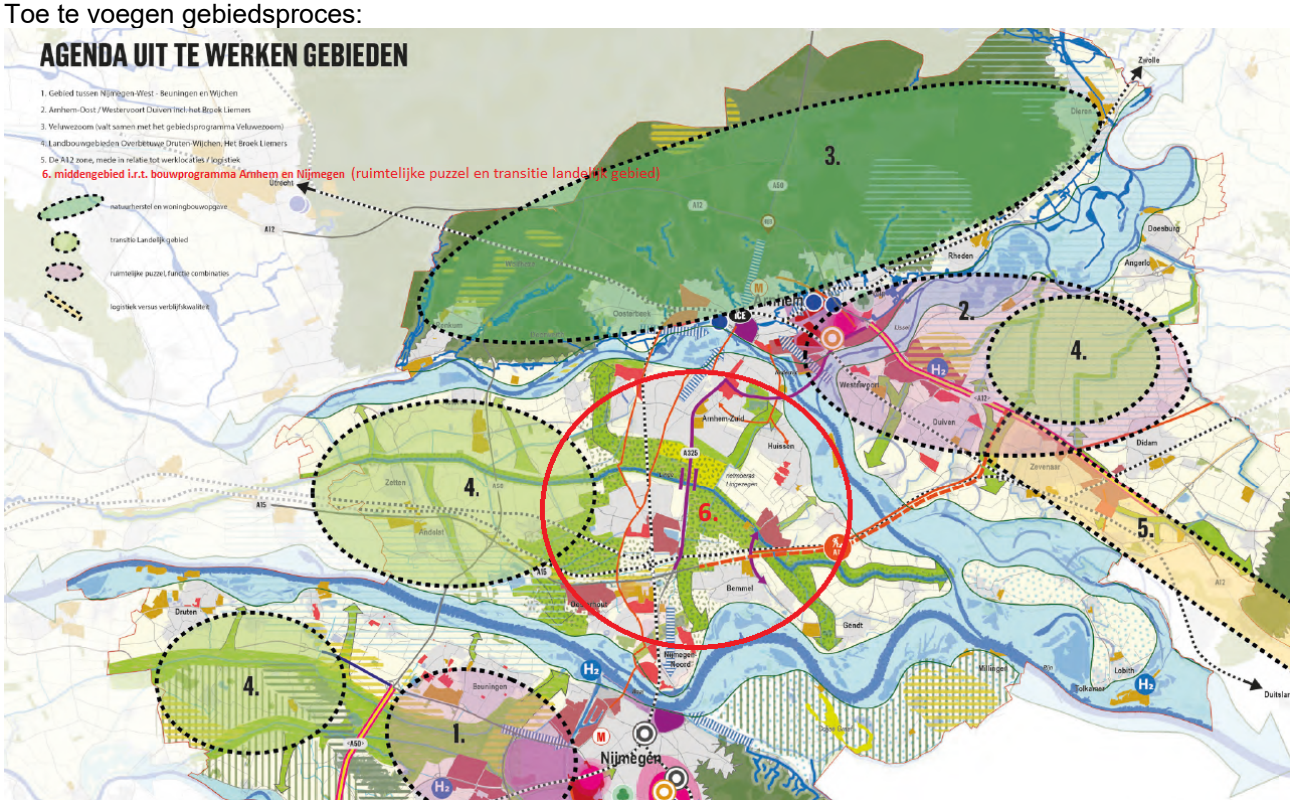
Het regioarrangement en het provinciaal bod aan het Rijk voor afspraken over enerzijds verstedelijking en anderzijds de doelstellingen m.b.t. landbouw, natuur en stikstof is in dit stadium nog een procesbeschrijving. Via gebiedsprocessen wil de provincie in samenspraak met de regio en organisaties die betrokken zijn bij de transitie van de landbouw komen tot inhoudelijke voorstellen.

Hiervoor is een gebiedsproces nodig waarbij de relatie tussen de opgaven voor het middengebied en het bouwprogramma in Arnhem en Nijmegen wordt omgezet in investeringsvoorstellen, voor concreet:

- Investeringen in mobiliteit, volgend op de "eerste fase afspraken" over de ontsluiting van grote woningbouwlocaties in Arnhem en Nijmegen;
- Investeringen in o.a. NEXTgarden als energie-hub en het warmtenet in de regio, naast zon en wind;
- Investeringen in het landelijk gebied die niet zijn gerelateerd aan stikstof maar aan de toevoeging van publiek toegankelijk groen als recreatieruimte voor inwoners.

De noodzaak van die investeringen wordt meer duidelijk als het bouwprogramma van de steden en het effect daarvan op ons landelijk gebied wordt meegewogen, evenals het belang dat de twee steden hebben bij groene ruimte in het middengebied en een economisch krachtig tuinbouwcomplex.

Toe te voegen gebiedsproces:

1.2 Het regioarrangement helpt bij het maken van ruimtelijke afwegingen

Het regioarrangement beschrijft de samenhang tussen ruimteclaims en opgaven en is daarmee een hulpmiddel om afwegingen te maken en het gebiedsprogramma op te stellen.

2.1/3.1 *Het regioarrangement helpt bij het maken van afspraken over de financiering van investeringen*

Het regioarrangement agendeert de opgaven en benodigde middelen bij provincie en Rijk zodat die een rol kunnen spelen bij de provinciale en nationale programma's en de daaraan gekoppelde geldstromen.

Kanttekeningen

2.1 De haalbaarheid van het regioarrangement hangt af van afspraken over financiering die nog gemaakt moeten worden

Verstedelijking waarbij we én alle benodigde woningen kunnen bouwen en bereikbaarheid en een groene woonomgeving kunnen waarborgen is afhankelijk van nog te maken afspraken in het kader van het NOVEX ontwikkelperspectief. Zonder extra inzet van Rijk en provincie op onder anderen mobiliteit en publiek toegankelijk groen lukt dat niet. Het regioarrangement agendeert deze zaken en is om die reden een goede tussenstap naar afspraken over een gebiedsprogramma Middengebied en de financiering ervan.

Financiën

Het regioarrangement heeft geen financiële gevolgen. Afspraken over financiering worden gemaakt op basis van het gebiedsprogramma (Middengebied). Indien het gebiedsprogramma en/of de afspraken met Rijk en provincie straks aanleiding geven tot aanpassingen in ons eigen omgevingsbeleid of aanvullende gemeentelijke investeringen, worden die apart aan u voorgelegd.

Communicatie en participatie

In mei jl. heeft de GMR raadsleden geïnformeerd via regionale bijeenkomsten en een webinar. GS zullen het concept regioarrangement na behandeling door alle gemeenteraden voorleggen aan PS, eind 2023.

Voortgang

Eind 2023 besluiten PS over het regioarrangement. Regionaal werken we op basis van de verstedelijkingsstrategie verder aan het gebiedsprogramma. In 2024 leidt dit tot een NOVEX uitvoeringsagenda met afspraken over financiering en uitvoering. De provincie werkt haar programma (landelijk gebied) uit via zogenaamde gebiedsprocessen. Eventuele vertaling naar gemeentelijk omgevingsbeleid blijft de bevoegdheid van uw raad.

Duurzaamheid

De uitgangspunten in de verstedelijkingsstrategie hielden al rekening met het toetsen van ruimtelijke keuzes aan effecten op natuur, waterveiligheid, waterbeschikbaarheid en klimaatadaptatie (droogte, hitte en wateroverlast). Het regioarrangement koppelt de opgaven voor wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving ook aan ontwikkeling van de energie-infrastructuur (zon en wind, warmtetransitie en elektriciteitsnet) en het circulair maken van economische activiteiten. Tot slot gaat het regioarrangement in op behoud en versterking van erfgoed, inclusief de landschappelijke context ervan en de beleefbaarheid voor inwoners en bezoekers.

Bijlagen

1) Concept raadsbesluit.
2) Antwoordbrief van het college aan het AB van de GMR van 29 augustus jl.
3) Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.
4) Kaartmateriaal bij het regioarrangement.
5) GMR informatiebrief opdracht landelijk gebied.
6) Overzicht van ruimtelijke trajecten waar de GMR bij betrokken is.

Bemmel, 29 augustus 2023

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de secretaris, de burgemeester,

drs. I.P. van der Valk dr. P.T.A.M. Kalfs